

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanulóknak egy évre 8 kor.) Egyes szám ára 24 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., féloldal 16 kor. stb.

Felelős szerkesztő:

Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)

Előfizetéseket elfogad és hirdetéseket felvesz: a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők

Többtermelés és a háboru.

A termelés csökkenése elválaszthatatlan velejárója a háborúnak. Aminek következménye a megélhetés nehézsége. E háborus nyomorúság állította előtérbe a többtermelés problémáját. Minden erre irányuló törekvés azonban reális eredményre csak a háborút követő békés időkben csapíthat. Mert a világháború beigazolta, hogy háboruban nemcsak a Muzsák hallgatnak, de csendesékké lesznek a produktív munka mezei is, a munkaerőnek a háborus érdek szolgálataiba állításával.

Hogy milyen munkaerőt vont el a háború s milyen alkotások lehetőségének vágta útját, arra megfelel a „Külügy-Hadügy” július 15-iki számában Gáspár Imre főhadnagy. Nagy műszaki alaposzággal állapítja meg, hogy a háboruskodó emberiség a háború kezdete óta egy milliárd köbméter földet művelt meg, azaz „turt ki” lövőárkok és háborus építmények céljaira. Szerinte ezzel a gigászi munkával meg lehetett volna építeni a Duna—Adria-, a Duna—Tisza-csatornát; le lehetett volna csapolni Magyarország összes hanságait meg lehetett volna szabályozni az összes vizeket. Csatornákat, öntöző műveket, erőforrásokat, víziutakat lehetett volna építeni. Meg lehetett volna

oldani az emberiség egyik nehéz, háborút okozó problémáját, hogy miként lehetne Oroszországot nyílt tengeri kikötőhöz juttatni, mások jogos örökségének elrablása nélkül is. Ezzel a munkaerővel össze lehetett volna kötni a Kaszpitengert a Perzsaöböllel egy 1000 km. hosszú, 10 méter mély és 100 méter széles csatorna ásásával oceanjáró hajók számára. Ezzel a munkaerővel kikerülhetett lett volna a háború s megmaradt volna milliók élete és épsége, ha azt rombolás helyett produktív munkába állítja az emberiség.

Beszédes bizonyossága e számvetés annak is, mit tudna tenni az emberiség a maga boldogítására, ha erejét, tehetségét rombolás helyett alkotó munkába fektetné. A munkaerőnek ily elvonását a produktív alkotások teréről sinylí egy egész nélkülöző és éhező világ. Valamikép emlékeztető ez a bábeli torony körül nyilvánult megzavarodásra. A maga erejében elbizakodott újvilág tragikumuma ez. Azé a világé, mely büszkén szereti magát a munka századának nevezni. De ezt a munkát csak rombolásra tudja mozgósítani. Ez a tragikum. Ez volna tehát a népek, a dolgos milliók szabad önrendelkezési joga. Azoké a millióké, akik csak jogot, munkát és kenyeret kérnek. Ez a demokrácia, melynek nevében a demokra-

tikus Anglia és Franciaország megindította s az ifjú forradalmi orosz demokrácia folytatja a nagy világmrombolást s népmilliókat vonultat fel a központi hatalmak békés és munkás népei ellen.

A mi fogalmaink szerint a demokrácia a nép önrendelkezési jogának uralmát jelenti. De micsoda önrendelkezési jog az, mikor a kenyeret és munkát kérő népmilliókat kozákhordákkal hajszaol offenzívába az ifjú forradalmi orosz demokrácia fiskálisból lett hadügyminisztere!?

Kétségbe kellene esni a népek sorsán, ha nem volna megrendíthetetlen a bizalmunk az isteni Gondviselésben, hogy eljön még az az idő, mikor a halálos tévedésbe ejtett népmilliók felismerik Lloyd Georgek, Poincarék, Wilsonok és Kerenskiek demokráciájának maszkja alatt rejtőző önző, imperialista autokráciát s ezernyi csalódás után rátalálunk az igazi demokrácia ösvényeire. Ez az ösvény a krisztusi demokráciához vezet. Ez a demokrácia a civilizációnak, alkotó munkának, kulturának kétezer éves multjára tekinthet vissza. Közép-Európa munkásnépei ezért harcolnak védelmi harcot. Ezért nyújtottak ismételtlen is békejabbat az ellenségeskedők.

Ha a keresztény demokrácia békejabbát elfogadják ellenségeink, akkor virrad

Válasz Bátyámnak.

Soraid megkaptam, nagyon jól esett,
Hogy messze távol gondoltok redm,
Hogy szeretettel, meleg érzelmekkel
Kisértek fájó rabságom során,
Hogy lelketekben ott él még emlékem,
Hogy szívetekbe véve a nevem,
Higgyétek meg, hogy itten idegenben
Milyen kincs, öröm, boldogság nekem
Tudni, hogy otthon mindnyájan jól vagytok
S a szeretetnek lángja nem lohad,
S tudni, hogy otthon értem is aggódnak
S hozzám is repül egy-egy gondolat
Messze szép világból, kék hegyek mögüll
Tarkára himzett lepkeszárnyakon,
S tudni, hogy engem is epedve várnak
Aranykálásztól ringó tájakon.
Hálát adtam a mindenható Urnak,
S kértem, védjen tovább benneteket,
Hogy majd ha egyszer hazatérek én is,
Együtt sirjunk az örömkönnyeket.
Ó álmaimban hányszor vagyok otthon
Épügy, mint régen, szépen köztetek
S veletek együtt nézem a szivdrávnýt,
A messze tájról jövő felleget.
Veletek együtt szedem a virágot,
A tarka mező hímes köntösdét,
A bús csalogány bővös árdját
Veletek hallom szólni szeretszéd.

Együtt halljuk a nyári alkonyatnál
Az estharangszó csengő, lágy szavát
S kezem veletek kulcsolom imdára
S rebegem el az Ave Máriát.

S milyen jó titkon haza-hazaszökní
Egy pillanatra álmok szárnyain
S titeket lágyan kebleme ölelve,
Elnyomni néma, fájó sóhajim.

Mi csak megvagyunk erő-egészségben,
Csupán a lelkünk vérzik, az beteg.
Várjuk a rabláncok lepattanását
S tűnni a gyötrő, kínos percekét.

Várjuk a boldog, régi jó időket,
Az édes otthon gyengéd ölelését,
Szerető szívek meleg dobogását
S tiédni harcban kivívott örök békét.

És ha majd egyszer vissza-, hazatérünk,
Ugy-e, visszhangzik daltól a liget?
S amerre jövünk, rózsá nyílik útunkba,
S az akác lombja nekünk integet?

Milyen öröm lesz magyar dalt dalolni,
S magyar vidéken hajlik ránk virág,
S milyen öröm lesz otthon imádkozni,
Magyar templomban adni Glóriát.

Milyen öröm lesz köztetek mosolygva
Szóni a bohó gyermekálmokat,
Fonni a boldog együttlétnek láncát,
Amely soha el, ketté nem szakad
S családí fészkelnek üres nem marad.

Elemér.

Az én kocsisom.

— Háborus idilli. —
Írta: Somogyi.

Ha valamikor csak rágondolok is, hogy a jó
Illés profétát tüzes kocsit ragadta el az égbe, mindig
valami szorongó érzés fog el s az én Pista kocsisom
jut eszembe, hogy netalán valamelyik vasuti átjárónál
vagy berregő motorkocsi találkoznál velem is nem
ismétlődik-e meg az Illés proféta esete, ha nem
is az égbe, — de valamelyik árokba ragadtatással.
Mert az igazat megvallom, a Pista is csak olyan
háborus kocsis, mint mostanság a legtöbb az ilyen
fajtából való. Nem is csoda azután, ha soha annyi
megbokrosodott lovat, törött, árokba fordult, mind
a négy kerekével az ég felé néző kocsit nem lehet
látni, mint a mostani mögöttes országútszekben.
Mintha csak háboru dúlt volna errefele is.

Aggodalmaskodásom tehát nem volt egészen
alaptalan. Annak ellenére is, hogy a 17 éves Pista
olyan hegyesen ülte meg a „bakot”, mintha csak
odapingálták volna. Dacára annak is, hogy a Pista
mindig biztatgatott: „Ne féljen, plébános ur, mig
engem lát!” Mig a Pista minden dülönél, forduló
nál így biztatgatott, az történt, hogy nem engem,
hanem a Pistát ragadták el a háboru tüzes kocsiján.
Az történt vele is, hogy belefördült a tizenévesek
évébe. Besorozták. A „császár” katonája lett. Be-
vonult a most valahol az Isonzónál vagy Ikvánál
„szögái”.

az emberiségre a békés munkálkodás, a többtermelés, több kenyér és boldogság napja. Ha az erő, tehetség és akarás rombolás helyett ismét teremő, alkotó munkába állhat, akkor derül fel az emberiségre az áldásos jólét napja. De ez a napkelés a demokrácia maszkjának, a demokráciát önző céljaira kihasználó és kapitalista érdekeket istápoló kis és nagy autokraták alkonyát jelenti. Ettől az alkonyattól, ettől a napkeléstől remegnek a népmilliókat a munka mezeje helyett a halál árkaiba kergető kis és nagy demokrata zsarnokok. Sajnos, éppen ezért a több kenyér, több munka és termelés után sóvárgó éhező népmillióknak erre a napkelésre még sokáig kell várni.

Somogyi.

HIVATALOS RÉSZ.

Investitura. Welledits Lajos tekenyei, Túske József bezerédi és Mátyás János káptalanfai lelkészek plébániájukra f. é. július 24-én törvény szerűen investáltak.

Plébániabetöltés. A veszprémi székeskáptalan kegyurasága alá tartozó peremartoni plébánia-javadalmat Lukács Imre veszprémi succentor és sekrestyeigazgató nyerte el.

Dispositio. Gross Lajos, a peremartoni plébánia ideiglenes vezetését fölmentetve, veszprémi karkáplánnak nevezetett ki.

Tanítói kinevezés. Holup József Nagytelebe osztálytanítónak kinevezetett.

Pályázat. A rinyaszentkirályi róm. kath. iskolaszék tanítói állásra pályázatot hirdet. Fizetése: Lakás 3 szoba, konyha, mellékhelyiségek, kert. A hitközségtől 300 K készpénz, egynegyed zsellértelek, legeltető s fájészati joga 56 K átlagos értékben, tandíj ismétlődés után. 918 korona állami segítség kérelme elintézés alatt. Kötelességei díjlevél szerint. Folyamodványok augusztus hó 9-ig a görgetegi plébánia-hivatalhoz küldendők. Pályázhatnak férfiak és nők.

Pályázat. A marczali róm. kath. iskolaszék a háború tartamára betöltendő helyettes segéd-kántortanítói állásra augusztus hó 15-ig pályázatot hirdet. Fizetés havonként 150 K, butorozott szoba téli fűtéssel. Kötelessége a kijelölt osztályokban tanítani s az összes kántori teendőkben segédkezni.

Seregszámra jött a tábori piros levél a Pistától, hogy csak folyamodom ki, halálos hőtig hűség kocsisom lesz; persze, ami nekem halálos hőtig való örökös félelmet jelentett volna — az elragadtatástól. Folyamodtam. Persze, hiába. A szigorú katonai urak nem engedtek. Így esett meg, hogy a lovaimat felmentették, de a kocsisomat nem. Így ugyan a félelemtől megmenekedtem, hogy nem kell felelnöm, de post equitem sedet atra cura, ott állt rajtam a sötét gond, hogy hát mi is lesz most a fogatommal. Mert az ilyen előfogat egészen más, mint a másfajta holtjarmű, pl. a motorbicikli, tricikli, vagy motorkocsi. Ha annak kocsisát, a soffitört behívják, hát egyszerűen leszerelik a motorkocsit, s fészkerbe teszik jobb időkre. De élő fogat-erővel ezt tenni nem lehet. Azt etetni, itatni, tisztogatni kell. Pedig a bakúresedés csak tartott. Ilyen munkaidőben ki változtatja a helyét, ha csak nem muszáj? Az ilyen kényszerhelyváltozásban pedig nem sok szokott lenni a köszönethöz, mikor már a várakozási feszültség az explozióhoz állott közel, mert az előfogaterő már két hét óta sanyitotta az abrakot, kefélt, csutakot, vakarót, befogást, s olyan rugdalózást csinált a jászolnál, hogy kötőfék szakad, ibafa török, — pont a végső pillanatban mint mentőangyal beállt szegődésre az új kocsis.

Az igaz, hogy a beköszöntő nem sok jót ígért, de azért az alkut megköltöttük. Mert hiába, szükség törvényt ront, s hogyha jó nincs, a számar is jó szokott lenni. A gyamu, mit az új kocsis külseje kellett, sajnos, nem sokáig váratott magára,

Pályázhatnak nyugalmazott tanítók és kántorságban jártas tanítónők is. Állás szept. 1-én elfoglalandó. Iskolaszék.

Pályázat. A böhönyi (Somogy m.) r. kath. iskolánál osztálytanítói állásra pályázat hirdetik. Fizetés a hitközségtől 600 K, a többi államsegély. Kötelessége díjlevélben. Tartozik a hadbavonult kántor helyett elvégezni az összes kántorit, nevezetesen hétköznapi is orgonálni. A kántori elvégzésért az összes stóla jár, s ezenfelül némi tiszteletdíj a hitközségtől. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó. Nők is pályázhatnak. Pályázati határidő és választás augusztus 20. Posta, távirat és vasut helyben.

Veszprémegyházmegyei r. kath. tanítók ruhábeszerzési segélyének kiutalása.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ur az 1917. évi 1870. M. E. számú rendelet alapján a veszprémi egyházmegyei elemi iskolai tanítók részére 500—500 korona ruházat beszerzési segélyt utalt ki a következő adóhivataloknál:

A pápai adóhivatalnál 1917. évi 76985. szám alatt Tamás Zoltán adásztevel, Nagy Sándor, Józsyné Horváth Margit és Józsy Béla lovaszpatonai, Orbán Sándor takács, Dreisziger József tapolczafői, Simon Gyula, Koller Katalin, Majer József és Horváth Ferenc ugodi, Kövér Dénes, Oláh Erzsébet marczaltói, Horváth Antal nyárádi, Szemethy Gyula bakonytamási, Kiss Ferenc, Okolicsányi Lujza, Nádasdi Ferenc és Tóth Viktoria vaszari, Mátyás Károly gecsei, Pintér József, Friedrich József és Aranyossy Gizella pápateszéri, Nádasdi Ferenc nagydémi, Birnbauer János és Szentgyörgyi Ferenc bakonyzentiváni, Faubl József és Farkas Géza szűcsi, Nagy Gáspár bébi, Barti Ödön bakonykoppányi, Löw György fenyőfői, Kiss Sándor, Hartmann Márton és Westergom György csóti, Herkovits Imre és Horváth Imre nagygyimóti, Nagy Pál vanyolai, Harsányi Ferenc bakonyi, Lisztner Antal, Horváth János, Molnár Pakrócz Mária és Adler Sándor bakonyjaki, Varga József homokbödögei, Bakonyi József, Sélly József és August Lajos nagytéveli, László Géza papakovácsi, Peternics Henrik és Pálffy Terézia nagygannai, Schell János döbröntei, Perepatits Endre és Széptóth János kupi, Kálmár Antal norápi, Tétényiné Szabó Anna dáka, Kleidoszty János borsosgyőri, Szita Márton kéttornyulaki, Dovánszky Antal és Perepatits Vilma papasalamoni, Bálint Gábor mezőlaki, Mits Ernő békási, Mótz József, Grätzer János, Pintér Gyula, Mayer Lajos, Kecskés Lajos, Turner M. Nándor, Tauber Géza, Zsilavi Sándor, Fekete Magdolna, Migály Mária, Takács Jolán, Pados Antal és Somogyi Anna pápai, Nyers János pápanyőgéri és Kovács Ernő pápaderecskei el. isk. tanítók részére.

A zirczi adóhivatalnál 1917. évi 76987. szám alatt Kersbaumay Henrik, Vég Győző és Szlotta József zirczi, Törzök Sándor és Rónay Mária rédei, Boór Eleonóra és Jäger Vincze suri, Egyed József és

hogy szomorú konkrét valósággá legyen. Mert az utóbbi állapot csakugyan rosszabb lett az elsőnél. Rövidesen kitűnt, hogy az új kocsis lovat valamikor csak a legelőn, vagy képen pingálva láthatott, de aktív kocsis soha világéletében nem volt. Ez mindjárt az első befogásnál fényesen beigazolódott. Először is a rudat felejtette ki a kocsiból. Az istrángot meg gyeplőnek nézte. A forhéncet a felszerben hagyta. A zablyát hátul akarta betenni. Sok viszontagság közepette azért végre hatodmagammal befogtunk.

— No a jók nevében most már mehetnénk is. Felharsant a bakra került új kocsis ajkáról. A harsány vezényszó:

— Gyű, tüled, ne—te—ne!

De bizony a fogat nem reagált. Vagy talán nagyon is. A Bársony akkorákat rugott, csak úgy durrogott. Az Olga meg ki-kilépett a hámból, csak indítani nem akartak. Kitűnt, hogy a gyeplő nem volt bekapcsolva, az istráng meg a forhéncet nem volt akasztva. Vagy tizenhárom leszállás után ezt a hiányt is pótoltuk.

— No, már most indulhatunk!

És indultunk. Hanem micsoda indulás volt ez. A fekete Bársony és a barna Olga nem csak kétfelé álltak a rudnál, de kétfelé is mentek. Egyik jobbra húzott, a másik balra. Ugy tettek, mint a haragos emberek. Ez a hajzás-indulás azután valóságos pánikot kellett bennem, mikor kerülésre esett a sor. A szigorú megyei szabályrendelet ezt a pánikot csak fokozta bennem. A megyei szabály-

Klampfert József borzavári, Major Ferenc és Szalay Sándor nagyszertgári, Benedek Viktor, Benedekné Poór Gizella porvai, Vass Ferenc és Tóth Ödön blasz-falui, Eplényi Ferenc lócuti, Tizekzer Imre, Balatonyi József tési, Egy János, Grits Ferenc jásdi, Bogáti János, Schipper Ferenc bakonyánai, Czémán István bakonycserenyi, Stoffer Nándor szápári, Kincs Adolf, Ruip Mária ácseszéri, Brandecker Ede és Vilhelm Gizella akai, Palmann Viktória csatnai, Szakmány János, Grunner Viktor magyarszombathegyi, Bács Kálmán és Rónay Gizella bakonybánkai, Fazekas István sikatéri, Békefy Antal romándi, Micskó Lajos, Halmi Mária bakonyzentlászói, Keller Antal bakonygyőri, Grüll Jenő cseszkei, Schwartz Gyula és Ledniczky Kálmán bakonyoszlói el. isk. tanítók részére.

Az enyingi adóhivatalnál 1917. évi 76984. sz. alatt Bartalis Béla balatonfőkajári, Forgács Gyula, Vadas István és Kohl Hedvig dégi, Bankó Géza balatonkenesei, Vadnay Ilona lepsényi, Mihálovich Alajos mezőkomáromi, Csalló Margit mezőszentgyörgyi, Gruber József, Tompa Béla, Ujváry István, Ujváry Horváth Anna és Amancsics Karolina sífőkői, Petrich Simon, Ughy Mária és Varga Teréz szilasbahi, Szőnyegh István, Eöry Ilona és Fekete Holler Anna enyingi, Döbrössy Béla balatonbuzsoki, Csőtörök Zsigmond és Ujhelyi Gyula balatonszabadi el. isk. tanítók részére.

Házi ezredeink válasza.

A tizedik isonzói csatában a veszprémegyei ezredek derekasan kivették részüket s dicsőséget szereztek fegyvereinknek. A vármegye közönsége iparkodott kifejezni elismerését és hódolatát kitűnő katonáinknak. Üdvözölte a 31-ik honvéd gyalogezredet, a 7-ik honvéd tábori ágyúsezedet, a 41-ik honvéd tarackosokat és a 41-ik honvéd nehéz tüzérezredet. Az ezredek parancsnokságától most érkezett meg a válasz. Sajnálattunkra helyszűke miatt csak kettőt adhatunk közre. A 31-es honvédek válasza ez:

„Nagyságos szentkirályszabadjai dr. Vég hely Kálmán urnak, Veszprémvárn. alispánja Veszprém.

A nemes vármegye közgyűlésén elhangzott kitüntető és elismeréssel adózó megemlékezés a jelen nagy küzdelmei között igaz örömmel és büszkeséggel tölti el valamennyiünk, minden egyes 31-es szívét, lelkét. Jól esik látni a féltő aggodás, a szenvedett veszteségek felett érzett fájdalom könnyein keresztül hozzánk eljutó véreink meleg üdvözlését, hallani annak kitörő büszke magyar hangját, melyet jogosan váltott ki az itt küzdő apák, fiak, testvérek, rokonok becsületes küzdelme, szent hazaszeretettől hevített önfeledő készsége,

rendelet ugyanis minálunk Somogyországban úgy intézkedik, hogy balra hajt! Ez a plánetás új kocsisom meg mindig jobbra hajtott a kerülőnél. Csakhogy a Bársony meg az Olga nem felejtették el, amit tanultak. Ezek a szegény párok olyan okosak, mintha nem is lovak volnának. Mintha tudták volna, hogy a megyei rendeletnek engedelmessé kell. Hogy azután az ilyen kocsis járattalanságból s az okos lovak tudakosságából nem egyszer fenyegetett az összeütközés veszedelme, egészen természetes. Csak természetes az is, hogy hol a havelokkom, hol a vászonköpönyegem jutott a kerekre. Az igaz, hogy a nagy posztóhiány miatt azóta hiába utazgattam bizományosomat majd Bécsbe, majd Grácba, — havelokkot sok aranyért sem tudnék szerezni, ha volna is. De talán jobb is, mikor azt is csak kerékre porgettattam a kocsisok mintaképe.

Hanem ez az idilli állapot sem tartott sokáig. Egyszer csak hűlt helyét találtam az én kocsisomnak. Az Olga meg a Bársony zabot kérő nyertése tett figyelmeztetés a bajra. Belenyugodtam a változatlanba. Megnyugvásomat csak megerősítette a legközelebbi tapasztalat. A szőke Balaton metropolisába, Keszthelyre vitt utam. Persze most már részben gyalog, részben vasuton. Nem nagy volt meglepetésem, mikor egy csoport tolongó ember-népség között megláttam az én kocsisomat, amint egyes kis ládika tetején fekete szemű szép fehér egerekkel plánetát húzatott az egyik sarkon a szerencsefiúknak és leányoknak. Meglepetésemben

erős hitük a végső diadalban, ragaszkodásuk imádozt hazánk ezer éves létéhez. Nagy lelki örömmel hozom tudomására ugy nagyságos Alispán urnak, mint a vármegye tisztelt és nagyrabecsült lakosságának, hogy a veszprémi honvédek dícsőséges harcait Ő cs. és kir. apostoli királyi Felsége IV. Károly király, Ő cs. és kir. Fensége Jenő főherceg tábornagy ur, valamint az összes előjáró parancsnokok a legteljesebb elismeréssel illeték, személyesen sietvén üdvözölni a hős veszprémi fiukat a kivívott nagyfontosságú győzelem után. A nemes vármegye bízhatik fiaiban továbbra is, fiainak nem lankadó lelki és testi ereje ércfalként áll ellent a gaz árulónak. Veszprémi honvéd állt őt szuronyos fegyverrel kezében a Karszt sziklái között, messze otthonától, tudatában annak, hogy itt, ezen a helyen is drága hazáját, a szép magyar tenger vármegyéjét védelmezi. Mint derék, szeretett 31-es fiaim parancsnoka, tisztelettel és katonalelkem őszinte benső szívelyességével köszöntöm azt a vármegyét, amely ilyen fiakat nevelt és adott a trónnak és hazának. Csak sást nemzenek a sasok. Hazafiás tisztelettel rövidi Maxon Lajos, eszredes, ezredparancsnok.

A hetes honvéd tüzérek köszönő sorai így következnek:

Nagyságos Alispán Ur!

Tisztelt vármegyei közgyűlés!

Az ezredparancsnokság a Veszprém vármegye közgyűlésének átiratára megtisztelve érzi magát és a befoglalt elismerésért ezuton fejezi ki hálás köszönetét. Amit az ezred ezen nehéz harcokban véghezvitt, azt esküjéhez hiven a hazáért és királyért cselekedte. Hogy működésünket oly szép siker koronázta, azt a Mindenható Istennek, az uralkodók Urának köszönjük, ki az igazságos ügyet mindig pártfogolja. A nagyon becsült vármegyei közgyűlésnek igen megtisztelő elismerését alárendelt ütteimnek kihirdettem; hogy mily örömet kellett, azt hiszem szükségtelen itt kifejeznem. Benső megelégedéssel vesszük otthoni testvéreinknek velünk a harctéren lévő katonákkal való együttérzését a nagy célért, drága hazánk jövőd nagyságáért és dícsőségéért. Ha ilyen velünk, ki ellenünk Fogadjon Nagyságod, valamint az igen tisztelt megyei közgyűlés saját, valamint egész ezredem különös nagyrabecsülését. *Schvaritz Jenő sk.*, alezredes, a 7. honvéd tábori ágyus' ezred parancsnoka.

azzal vigasztaltak a jó emberek: „szerencsés plánétában született a plébános ur, hogy ilyen plánétás kocsis miatt valami nagyobb baj (gondolom, ők kéz-, láb-, esetleg nyaktörésre is gondoltak) nem történt”. Ez a vigasztalást én hálásan is nyugtatom. De tudom, hogy hány ilyen szükségbeli, kisegítő kocsis van most, a már régóta bevált patkolási tanfolyam mellett nem volna-e jó egy kocsis póttanfolyamot is rendezni? Ha ugyanis a muszkatalján gonoszság minduntalan fenyegeti testi ép-ségünket, legalább a mögöttes országban lehetne biztonságban szegény halandó testünk épsége a plánétások egyetlenkedése miatt.

Valami ilyen plánétás háborús kocsisok lehetnek azok, kikről az irás olyan lapidáris, de annál többet jelentő szavakkal emlékezik meg: „Ecce currus et auriga ejus!” Ime a kocsi és az ő kocsisai! Plánétát áru. És ki ne kívánczozna valami jó plánétára? En már próbáltam. Ez a megtapasztalást sehogysm ajánlom.

GONDOLATOK.

A jövőt boldogítjuk és hálára kötelezzük, ha a jelen nemzedéket jól neveljük.

A zsarnokság csak romlott népek fölött uralkodhat, vagy olyanokká teszi őket.

A múlt a jelen sirja, a jelen a jövőnek bölcsője.

Demokratizálódás.

Midőn három évvel ezelőtt nemzetiszínű zászlók alatt s a lelkesedés mámorától ittasan indultunk neki a háborúnak, kinek jutott volna eszébe, hogy a hosszú ideig tartó háború nemcsak területi vagy gazdasági eltolódásokat hoz létre, hanem még az államformák, a társadalmi berendezkedés szilárdnak vált alapja alá is puskaopt helyez, hogy fenekestül felrobbantsa azt?

A háború harmadik esztendeje egy eszmét lökött ki magából, a demokratizálódás eszméjét s az eszme mintegy járványszerűen elárasztotta baccillusaival a világot. Voltak államfők, akik tisztán passzíve viselkedtek e járvánnyal szemben s e viselkedésük koronájukba került, míg a messzebbelátók, akik az eljövendő új alakulással is részt akartak kérni a vezérszerepből, hamarosan ráléptek a demokrácia talajára s maguk nyitottak kaput az új eszmék előtt, hogy az ő protektorátusuk alatt történjék meg az átalakulás.

Országokban erőszakos módon, forradalommal csikarta ki jogát a demokrácia. S bár erősen meglátszik az állam testen a megrázkódtatás nyoma, mégis a világnak nem kis amulatára s mintegy cáfolatul azok számára, kik ettől a birodalom összeomlását remélték erőteljes offenzívával mutatja meg a fiatal állam életrealizálását, bizonyosságul annak, hogy a demokratizmus ideje elérkezett s épenugy győznie kell minden visszavonás, elnyomási szándékot keresztül, miként győznie kellett a XVIII. század új eszméinek a rendiség minden erőlködése dacára is.

A német birodalom, mely a háboruban leginkább igazolta szervezetének életrealizálását s bámulatos eredménnyel vette ki részét a háborúból, szinte kénytelen feladni eddigi szervezetét, hogy az új világtelfogásnak jegyében szűlje újra önmagát. A birodalmi kancellár, kinek szava a háboruban világokhoz szólt s aki egyetlen gesztusával leleket tüzt, vagy fagyasztott ajkakat, kitért az új áramlat előtt s igazi germán önzetlenséggel lelépett a hatalom porondjáról, hogy átadja helyét az új irányzat képviselőjének.

Magyarországban is megtörtént az első lépés a demokratizálódás felé. Ifjú uralkodónk egy nemes gesztussal maga terelte az államot ezen alapra s az új kormány eme jelszóval zászlaján köszöntött be a parlamentbe. Óriási feladat áll az új kormány előtt s valószínűleg nem ez, vagy legalább is nem a mai összetételében fogja a nagy munkát bevégezni, de az úttörő szerep sem kicsinylendő. T. i. a bázis, melyre az új kormány helyezkedett, mert helyezkedni kényszerült, nem garantálja a munka sikeres keresztültvitelét. Demokratizmus alatt ugyanis azt értjük, hogy az állam politikáját irányító faktorok a nemzet megbízásából s következképpen nemzeti érdeket szem előtt tartó módon irányítják az állam kormányzását. Természetesen e szempont szerint a kormánynak ki kell keresnie a nemzetet kitévő egyedek csoportjából azt a súlyra és száma döntő csoportot, mely megadja a nemzet karakterét s a kormányzásnak a csoport érdekiránya szerint kell beállítania a kormányrudat. Minden más érdek csak annyiban és olyképpen lehet hatással ezen irány bizonyosfokú módosítására, amennyiben súlyuk és tekintélyük ez irányelhajlást az igazságosság határain belül megkövetelheti. Ezért nem lehet a demokratizálódást idegen minta szerint végigcsinálni. Minden országnak más lévén az ugynevezett életcéla, ez életcélnak megfelelően kell irányítani életét is.

Magyarország — mindenkor azt hallottuk — eminenter agrár-állam. Életcéla, hogy az európai országok között mint őstermelő ország foglalja el jelentős helyét. A nemzet nagy többségét a földművelő nép alkotja, következképpen a kormányzásnak e rétegre kell támaszkodnia.

Ha tehát az ország demokratizálódásának meg kell történnie, ez csakis az agrár-kérdés alapján lehet igazságos s nem lehet helyes és igaz irány az, mely előjogokat akar adni oly kisebb-ségi érdekcsoportoknak, melyeknek érdeme csak az, hogy jobban és előbb dolgoztak a változás eljövételén. Azért, hogy egy éhező tömegben valaki előbb és nagyobb hangon kiabált kenyérért, még nem következik, hogy kétszeres adagra legyen joga azoknak rovására, akik bár hasonlóképpen éheznek, de kiabálni tán épen a kenyér előteremtése céljából végzett kitaró munkájuk miatt rá nem értek vagy legalább is szerényebbek voltak.

Már pedig a kezdet szímtomái olyanok, hogy a demokratizálódás munkája egyoldalúvá lesz. Jelenleg teljesen egyoldalú, mert a kormány-

nak bár lehetnek szép céljai, de egy oly párt placetumától függ minden kezdeményezésének sikere, mely súlypontjával a nemzet egy kis részére támaszkodik s természetesen ott is oly irányban érezteti befolyását, mely érdekelttségének a legmegfelelőbb. A házfelosztás, új választás alapján remélt kormánytöbbség sem sok reménnyel kecsegtethet. Nem kecsegtet azért, mert a nemzetnek az a nagy többsége, mely hivatala lenne a vezérszerepet magához ragadni, sajnos, még nem áll azon a magaslaton, hogy erejének tudatával s érdekeinek szemeltartásával lépjen a szavazóurna elé s érdekeinek olyan képviselőjét küldje a törvényhozásba, ki nemcsak a kortes idő alatt, hanem a törvényhozásban is az ő érdekeit képviseli. Itt világlik ki *Prohászka* püspök közbeszólásának nagy hordereje, hogy igenis *kell* demokrácia, de erre *rát kell nevelni*.

A megkezdett demokratizálódásnak tehát ezzel a ráneveléssel kellene megkezdődnie s addig igazságos demokratizálódást nem lehet keresztültvinni, míg ez a ránevelési munka célját el nem érte.

A mostani kormány paktumokra építette létét. Minden miniszteri bársonyszék alatt puskapor van felhalmozva s csak addig lesz épségben élete, míg a kanóccal kezében őt álló szociáldemokratizmust magára nem haragította. Ez pedig elkérülhetetlen valami. A szociáldemokratizmus magyarországi válfaja nem lehet nemzeti politikát irányító tényező. Paktált már ez a párt más kormányokkal is, hogy nemsokára leghevesebben küzdjön ellene s így lesz most is. Így lesz mindaddig, míg a szociáldemokratizmus vezetősége nem egy álcázott, elsősorban egyéni, másodsorban faji érdek szolgálatában hordozza a szocializmus zászlaját.

A demokratizálódásnak oly módon kell végbemenie, hogy a nemzeti szempont érvényesüljön s ugyanakkor, mikor ezt megállapítottuk, természetesen vele jár a másik is, hogy t. i. e munkának olyan világnézet szemeltartása mellett kell lefolynia, mely szinte nemzeti, tudniillik a nemzet törzsét alkotó csoport világnézete. Ezt követeli az igazságosság. A többi világnézetek hitvallóik kisebbségének tudatában elégedien meg azzal, hogy szóhoz jutnak e munkában mint ellenőrök, mint jogaik s a gondolat szabadság jogán megkövetelhető életük védelmezői. Nem vádolhatnak bennünket elfogultsággal e megállapításért, mert hisz nem jártuk ki azt, hogy mikor világnézetüknek megszereztek a nemzeti jelleg, mikor hitvallóik tömege elbillentette a mérleget, fel ne cserélődjenek a szerepek. De addig szabadon ismételnünk a klasszikus igéket: *Fiat Justitia...*

Kiss István.

A megyéspüspök üdvözlése.

Említettük mult számunkban, hogy Veszprém város tanácsa *Rott* Nándor megyéspüspöknek küldöttségileg való üdvözlését határozta el. A küldöttség, amelynek tagjai voltak: *Komjáthy* László dr. polgármester, *Horváth* Béla dr. városi főjegyző polgármesterhelyettes és *Csete* Antal dr. tiszti főügyész hétfőn tisztelgett az új püspöknél Budapesten. A város közönségének üdvözlését és jókívánságait *Komjáthy* László dr. polgármester tolmácsolta. Az új püspök a központi szeminárium fogadó termében rendkívüli szívelyességgel fogadta a küldöttség tagjait s az üdvözlő beszédre adott válaszában szép jövőt kilátásba helyező, igen értékes kijelentéseket tett. Hangoztatta, hogy mint az egyházmegye feje, állandóan a székvárosban, illetőleg az egyházmegye területén szándékozik lakni, a város társadalmi életében részt kíván venni, szeretettel jön ide s azt óhajtja, hogy a város közönsége is megismeresse őt.

Székvárosa ügyei iránt nemcsak mint egyházi dignitárius, de mint városi polgár is érdeklődni kíván, a város intézésében vélemények, eszmék adásával is részt kíván venni, valóságos polgára óhajt lenni a városnak.

Mint egyházi javadalmazás, mint földbirtokos is tudatában van a rá háruló föladataknak s ilyen minőségben is eleget óhajt tenni kötelességeinek: a szeretett parancsának gyakorlati alkalmazásával, a játékonyság intenzív gyakorlásával, a nép minden jogosult kívánságának figyelembevételével és teljesítésével.

A beszédek elhangzása után hosszasan elbeszélgetett a küldöttség tagjaival, akik valóságos entuziaszmussal beszélnek arról a végtelenül kedves, szeretetreméltó, közvetlen szívelyességről, amellyel a város képviselőit a szó teljes értelmében lebilincselte és elragadta.

A város közönsége szeretettel és örömmel várja körébe az új főpásztort s rajta lesz, hogy itt jól érezze magát és székvaróságában őszinte ragaszkodásra és meleg szeretetre találjon.

H I R E K.

— **A királyné üdvözlötte püspökönkhez.** A veszprémi megyéspüspök a királyné kancellárja is, akinek fontos közjogi szerep jut a királyné koronázásánál. Most, hogy kinevezték ömeltóságát, a kinevezés alkalmából a királyné is üdvözlötte mint kancellárját a következő sürgönyvel:

„A Császárné és Királyné öfelsége engem legkegyelmesebben megbizni méltóztatott, hogy Méltóságodat veszprémi püspöki kinevezése alkalmával mint öfelsége kancellárját, új egyházi méltóságában üdvözljem. Engedje meg egyúttal Méltóságod, hogy mint egyházmegyéjének hű híve, részemről is tisztelettel üdvözljem és magamat Méltóságod főpásztori jóindulatába ajánljam. *Eszterházy Sándor.*”

— **Adomány.** Péller Pál preláuskanonok újabbán ismét 6000 K-t adományozott a veszprémi Anna-templom építési alapja javára.

— **A Szt. Vince-egyesületnek.** Péller Pál preláuskanonok 500 K-t küldött a Szt. Vince-egyesületnek. — **Molnár** Dénes apátkanonok arany-miséje alkalmából pedig 1000 K-t küldött a veszprémi Szt. Vince-egyesületnek. Mindkét adományért a szegények nevében halás köszönetet mond *Perényi Antal* kanonok-plébános.

— **Kitüntetések.** A király öfelsége elrendelte, hogy a legfelsőbb dicsőítő elismerés — a kardok egyidejű adományozása mellett — tudtul adassék *Korbuly Imre* sz. kiv. főhadnagynak, dr. *Löwy Ede* tart. hadnagynak az ellenség előtt tanusított vitéz magatartásuk elismerésül.

Továbbá a király öfelsége által erre felhatalmazott parancsnokság adományozta az ellenség előtt tanusított kiválóan vitéz magatartása elismerésül az **arany vitézségi** érdmet *Schmidt Miklós* nf. tizedesnek, — a **2. oszt. ezüst vitézségi** érdmet az ellenség előtt teljesített vitéz magatartásuk elismerésül *Pausch Antal*, *Mayer József*, *Mayer Rezső* és *Klász Andor* tart. hadnagynak, *Repka Ferenc* népi örmesternek, *Skorvágó Balázs* és *Soderbeck János* honvédeknek, — a **bronz vitézségi** érdmet újlág *Tanczer István* örvetzőnek, — a **bronz vitézségi** érdmet *Bizik István* tizedesnek, *Tana Dávid* örvetzőnek és *Mimolics Ferenc* honvédnek.

— **Elmennek a barátok.** A Szűz Máriáról nevezett szt. Ferenc-rendű rendtartományból sok tag a harcúterén teljesít katonalelkész szolgálatot. Ebből kifolyólag a rendtartomány vezetősége nincs abban a helyzetben, hogy a veszprémi kicsi házat továbbra is fenntartsa. Arra az elhatározásra jött tehát, hogy a veszprémi zárdát feloszlatja. Az első lépéseket már meg is tették, amennyiben *Padr Anaklét* másodházfőnököt Sümegre tették házfőnöknek, *Pál Lucian* laikus testvérét Bucsu szentlázslóra, *Csányi Aquilin* laikus testvérét pedig Kis-martonba helyezték. A mi kedves Póli bácsink, az eddigi házfőnök továbbra is itt marad. A továbbiakra nézve még nincs végleges megállapodás. Amint az ügy rendezve lesz, értesítjük olvasóinkat.

— **Jegyzőválasztás.** A litéri körjegyzői állásra f. hó 23-án egyhangulag *Luka József* ökl. jegyzőt választották meg.

— **Rendkívüli városi közgyűlést** tart Veszprém város képviselőtestülete augusztus 4-én. E közgyűlésen a polgármesteri bejelentések során hivatalosan is közzéni fogják, hogy a közellátási célból fenntartott marhahizláló üzem teljesen beszünt, a sertéshizláló üzem pedig a végét járja. Ezen közgyűlésre a városi tanács összefoglaló jelentést terjeszt elő a városi kezelésben ellátott közellátásnak a háború kezdésétől fogva ez év július hó végéig terjedő kezelési és üzleti eredményeiről. Értesülésünk szerint erre vonatkozólag külön szerkesztett zárszámadást, illetőleg lezárolást még nem terjesztik a közgyűlés elé, hanem csak a házipénztári számadásokkal együtt az őzi rendes közgyűlésen tárgyalják le. Az előterjesztendő jelentés szerint a városi kezelésben végzett közellátásnak összes üzleti forgalma 12–13 millió K volt.

— **Tisztviselők figyelmébe.** A megoldásra váró élelmezési kérdések között legfontosabb ma a háziélelmezési célját elsősorban szolgáló lisztgabona beszerzése. Mint a veszprémi tisztviselők beszerzési csoportjának elnöke, *Juraszék János* (vezetési elnöktől értesülünk, Veszprém város tanácsa elhatározta, hogy az egész város lakossága részére szükséges gabonát beszerzi s a gabonát

azon tisztviselők részére, kik egész évi szükségletüket egyszerre önjajkák, a beszerzési áron, hozzászámítva a csekély kamatot, esetleg szállítási költséget, kiadja. Azok, kik maguk akarják egész évi szükségletüket gabonában beszerezni, azok azt a városnál szerzendő vásárlási igazolvánnyal megtehetik. A beszerzési csoport adatokat szolgáltat a város részére a gabona beszerzéséhez, azonban a beszerzést maga nem végzi.

— **A hatósági hus- és zsirellátás** közeli beszüntetése várható, mert a közfogyasztási célokra már csak 19–20 napig elégséges sertés-készlete van a városnak. Állathizlálási célokra nem kapott a város terményeműeket. A városi sertés-üzemet nem tudják időben kiegészíteni, így az üzem csak addig folytatják, míg a meglevő 25–30 drb sertést kimerik.

— **A tisztviselők beszerzési csoportja** azon tényleges tisztviselő és egyéb alkalmazott tagjai részére, kik eddig a város részéről voltak zsirral, illetőleg szalonnával ellátva, f. é. augusztus 15-ig való ellátás címén családtagonként egy kiló zsirt osztott ki f. hó 23-án délután. Ekként 793 tisztviselő családtag jutott heti zsirhoz. A városi tanács a zsir átengedésével valóban jótékonyt ismételt, a ma legkisebb javadalommal bíró tisztviselő osztállyal. Természetesen a zsirkészlet másik részét a városi hentesüzletben fogja a város a nem tisztviselő közönség ellátásának részének kiadni, s így a tisztviselők zsirja méltatlankodásnak joggal nem lehet oka.

— **A lisztellátás ügye.** Tegnap az összes magyarországi vármegyei értekezletet tartottak Budapest Pestvármegyei székházában. Az értekezleten megtárgyalták a folyó évi gabonatermés lefoglalása tárgyában kiadott eljárásról a gyakorlati módokat. Ekként az összes magyar városok lakosságát egyazon elvek szerint látják el élelemmel. A jövő héten az értekezletről részletesen ismertetjük olvasóinkat.

— **Tüzifa.** A veszprémi köztisztviselők által vásárolt tűzifa házhoz szállítása megkezdődött. Az intéző bizottság tisztelettel felkéri mindazokat, akik a vételárat még nem fizették be, hogy a befizetéseket legkésőbb augusztus 5-ig a Veszprémi Takarékpénztárnál (régii takarékt) befizetési szíveskedjenek. A kik kamatbiztosítást fizettek, azok a június 15-től a befizetés napjára esedékes 5%-os kamat levonásával a fennmaradó összeget a befizetést igazoló nyugta felmutatásakor *Göndör Ferenc* kir. s. tanfelügyelőnél átvethetik. Tehát a kamatelszámolás nem a takarékbán, hanem a megbízottnál történik. Nyírfából még 50–60 ürméter jegyezhető.

— **Új vonatösszeköttetés.** Az államvasutak igazgatósága intézkedése szerint a Lepénny felől reggel 8 óra tájban egy vonat érkezik Jutasra, amellyel a mezőföldiek áruikat hozhatják a veszprémi piacra. Ennek a vonatnak azonban Jutasról nem volt összeköttetése Veszprémbe. A kik áruval jöttek, gyalog kellett terhüket Jutasról a piacig cipelniük. Hogy ez a nehézség el ne riassa az eladó közönséget, a városi tanács arra kérte a Máv. elnökgazgatóságát, hogy a reggeli vonathoz állítsa vissza a régi összeköttetést Veszprémbe. *Tolnay Kornél* elnökgazgató a kérésnek helyet adva úgy intézkedett, hogy folyó évi július 15-től kezdve a 6116. sz. vonat Jutastól Veszprémig forgalomba helyezték.

— **A helybeli tisztviselők háborús segélye.** A tisztviselők beszerzési csoportja úgy látja, teljes buzgalommal azon van, hogy tagjai a fontosabb élelmezési és háztartási cikkekhöz a lehető legkereset belüli hozzájussanak. *Juraszék János* elnök már e hó első napjaiban kérvénnyel fordult a pénzügyminiszterhez, hogy a tisztviselők háborús segélyének bizonyos százalékát — miként a múlt évben is történt — minél gyorsabban utalja ki beszerzési előleg alakjában, mert a ruha-beszerzési segély csak a pillanatnyi szükséglet és tulajdonképeni célját is alig volt képes szolgálni. Ahhoz azonban, hogy a tisztviselő egész évi gabonáját, a legfontosabb élelmezési cikket idejekorán megszerezhesse, a beszerzési előlegre nélkülözhetetlen és sürgős szükség van.

— **Rokkantak is lehetnek tanítók.** Eddig csak teljesen ép ember léphetett a tanítói pályára. A vallás- és közoktatásügyi miniszter most szakított ezzel a felfogással. Elrendelte ugyanis, hogy mindazok a tanítóképzőintézetek növendékei, kik a háború folyamán rokkantak lettek, jelentkezhetnek tanulmányaik folytatására. Jelentkezhetnek még azok a rokkant katonák is, akiknek egyébként megvan a szükséges előképzettségük.

— **Munkások anyagi helyzetének javítása.** A háborús viszonyok következtében előállott nehéz megélhetési viszonyokra való tekintettel a keresk, miniszter a m. kir. államvasutaknál egy év óta folytonos szolgálatban álló munkások és iparosok részére egyszeri beszerzési segélyt és ezenkívül a nős és családos munkásoknak minden 14 éven aluli, iparosoknál minden 16 éven aluli gyermek után havi gyermeksegélyeket engedélyezett. A beszerzési segély vidéken minden 16 éven aluli gyermek után fejenként 8 K, míg a havi gyermeksegély ezenkívül ipari munkásoknál minden 16 éven aluli gyermek után havi 12 K, egyéb munkásoknál minden 14 éven aluli gyermek után 9 K.

— **Pincetűz.** Reininger Rezső fűszerkereskedő Kossuth-utca 21. sz. alatti áruipercéjében f. hó 27-én délelőtt fél 12 órakor tűz keletkezett. A gyorsan kivonult tűzoltóság a tüzet azonnal lokalizálta, minek következtében a kár nem lett jelentékeny.

— **A város függő kölcsöneinek konverziója.** Veszprém várost mintegy egymillió koronát kitevő ugynevezett függő kölcsön terhel különböző pénzügyintézeteknél. Ezt az összeget, mint alkalomszerű kölcsönöket, különböző időkben, különböző kamattal mellett vették fel. Ennek a körülből egymillió koronát kitevő függőkölcsönnek konvertálására a város több fővárosi pénzügyintézet is felszólított. Eddig 7 pénzügyintézetlő kapott konverziós ajánlatot, melyeket augusztus hó 4-én tartandó rendkívüli közgyűlésen vesznek tárgyalás alá.

— **Erdőégés.** A rátóti prépostság erdejében e hó 25-én délelőtt a Veszprémből Győr felé haladó személyvonat után tűz támadt, melynek következtében mintegy 24 kat. holdnyi cserjés erdő elhamvadt. Az idei nagy szárazság miatt a vasuti mozdonyok szikraszórása több esetben okozott vasutmenti tüzeseteket.

— **Városi cséplőgép.** A cséplőgépek üzeméhez szükséges fa, benzin, szén és olaj a legutolsó időkben sem látszott biztosítottak. Ez okból a városi tanács azon esetlegességre, ha a magánosok cséplőgépei a tüzelő- és kenőanyag hiánya miatt nem lettek volna kellő időben üzembe helyezhetők, egy 20 lóerős, cséplőgépajátásra is alkalmas, használt villamos motort vásárolt. Ezzel a villamos géppel végeztette volna el a gabonaféléknél kicséplését olyképen, hogy a villamosgép környékére megfelelő hosszú kábelvezetékekkel felállította volna villamosmotorját, melyhez a cséplőszekrényt vagyis a tulajdonképeni cséplőgépet kölcsön vette volna. Minthogy azonban a cséplés e nélkül is zavartalanul folyik, a beszerzett cséplőgépet nem helyezték üzembe, sőt a város saját gabonaféléit is idegen tulajdonú cséplőgépen cséplették ki minden tizedik részért. Részünkről egy ilyen nagy munkatejesítményű cséplőgép közüzembe tartását az említettek ellenére is megokoltunk látnak volna. Elsősorban a szérűskertek tűzbiztonságának szempontjából, mert különösen most, mikor minden szem gabona közkincset képvisel, egy esetleges szérűskerti tűz, — ami a gőzgépeknél és benzinmotoroknál nem teljesen elkerülhetetlen — pótolhatatlan közveszteséget jelentene. Egy ilyen tűz annál is inkább nagy arányokat ölthetne, mert a szérűskertekhez a vízvezeték nincs kivezetve. Másrésről sokban hozzájárult volna a cséplés olcsóbbá tételéhez.

— **Baleset.** Csula János 13 éves árva fia f. hó 27-én délelőtt a szentferencrendiek padlásáról mintegy 15 méter magasból lezuhant. Jobb lábát törte és belső sérülést szenvedett. A mentők a városi kórházba szállították.

— **Megölte a villamos áram.** Tihanyban az elmúlt héten néhány napig h. huszár távirszkatonák gyakorlatoztak. Ez alkalommal, mint más-kor is szokták tenni a katonák, a táviró sodronyát az aszfóti villamostelepről Tihanyba vezető villamosducokra erősítették, ahonnan a gyakorlat befejeztével, szombat délután szerelték le. Már csaknem végeztek a munkával, midőn az egyik ducról a sodrony levétele némi nehézségbe ütközött. A katonák már türelmetlenek voltak s egy *Laich* Ádám nevű erdélyi származású 9-es huszár a kezében levő hosszú vaskampós póznával erősen megrántotta a sodronyt, mire az hirtelen le-pattant és a villamos sodrony érintette, amelyben éppen nappali áram működött. A következő pillanatban a huszár holtan terült el a földön, a 250 voltos áram nyomban megölte. Fiatal özvegyet és két árva hagyott hátra valahol Nagyszében vidékén. Temetése kedden délután volt a lakosság nagy részvételével.

Értesítők.

2. A pápai kath. főgimnázium.

A hatvankét oldalas értesítőt szép emlékeztetben tartott jó királyunknak, I. Ferenc Józsefnek pompás réznyomású képe díszíti. *Tomor* Árkádnak az országos gyász idejében mondott gyönyörű gyászbeszéde vezet be.

A főgimnázium épülete a múlt iskolaévből is hadikórház volt. Az előadásokat a tanári kar a kath. el. fiúiskolában tartotta. Emiatt az elemi iskolai oktatás is kárt szenvedett, mert a tanítást a délutáni órákra kellett összevonni. Ez ok miatt a kath. hitközség az iskolaépület átengedését a jövő iskolaévre megtagadta.

A tanári karból *Blázovich* Jákó rendtag tábori szolgálatot teljesít. *Boksay* Endre rajz- és *Zsilav* Sándor énektanárak három év óta teljesítik katonai szolgálatot. Óráikat a tanári kar osztotta föl maga között. *Holler* Konrád és *Kuzmits* Virgil önként jelentkeztek hadiszolgálatra, de helyüket a főpát új tanárokkal töltötte be.

A tanári kar ez iskolaév folyamán is arra törekedett, hogy a háború hatásait az ifjúságra lehetőleg erkölcsileg gyümölcsözővé s hasznossá tegye s hogy a tanulóknak az általános lehangoltság és keserű panaszok között a *reményt és bizalmat* ébren tartsa. Háborús olvasmányok s isk. dolgozatok keretében fűzte össze az iskolai tanítást a nagy eseményekkel.

Az igazgató felszólítására a tanulók közül többen háborús népdalokat gyűjtöttek. A gimnáziumi alapok meglévő készpénzét hadikölcsönbe fektették. Az ifjúság is kiegészítette előbbi jegyzését 1000 koronára. A tanári kar résztvevett a hadbavonuló s a beteg katonák gyóntatásában, megkönnyítvén ezzel a nemes buzgalommal a lelkes munkáját. Az intézet karácsonykor a kórházban levő katonák részére szép ünnepélyt rendezett, amikor a katonához dr. *Tell* Anasztáz intézett lelkes, szép beszédet. A tanulók május hó folyamán két ifjúsági előadást tartottak hadi jótékony célra. Tevékeny résztvevett a főgimnázium ének-kara minden alkalmi, hazafias és gyászünnepségen.

Kegyelettel említi az értesítő, hogy tanulói sorából két derék ifjú áldozta föl szép, fiatal életét a hazáért. Három tanuló orosz hadifogoly, sőt állítólag egy negyedik is, aki azonban fogságba jutása óta nem adott életjelet. Ez a derék intézet is kivette részét a jótékonyaságból. Gyűjtött a katonák karácsonyfájára, az elpusztult kárpáti falvakra, hadikötvényre s „öfélése születésnapja a harc-téren” címen. Ezenkívül az ifjúság földszederlevél- és csalángyűjtésben is buzgólkodott, a győgnövények gyűjtése pedig most is folyik.

Az ifjúság erkölcsi viselete általában jó volt. Az értesítő sem panaszt, sem vádat nem emel a tanulók előmenetele s a szülők, gondozók hiányos felügyelete miatt. Átsurran ezen a kérdésen az alábbi inkább megnyugtató s az okot szépen feltáró szavakkal: „A sok nélkülözés, keserűség és gyász, amely a súlyos időkben, a családokra nehezedik, az ifjúság fogékony lelkére is nagy hatással volt. Soknál a szorgalom megcsappant, az érdeklődést a nagy események foglalták le, amit nem is lehet csodálni. Minél tovább tart a háború, annál jobban lehet érezni az ifjúságnál is annak *bénító és csüggesztő* hatását, mert az iskolán kívül alig hallanak mást, mint panaszt, keserűséget és a béke óhaját...” A viszonyoknak ilyen megértése, a lélekváltozásoknak így emelkedett szemlélete olyan pedagógustól származhat, aki nemcsak a tanulót, nemcsak a noteszkönyvet, hanem a látképet, forrongó típusokat teremtő eleven életet is szemléli s a gyermekeért aggódó, jövőjét rózsás színben álmódó szülői szívnek reményét, örömet, vagy bánatát, gyöttrődését is megérti s megérzi.

A Mária-kongregáció felsőbb csoportjában ötvenhat kongregánista folytatta, az alsó csoportban harminc új tag kezdte meg működését. A lakok szépen kivették részüket a kőműveléremények gyakorlásában. — A Mária-kongregációkat *Tomor* Árkád és *Barcza* Leó tanár vezették.

Kilenc tanuló 1895 K ösztöndíjat élvezett. Hat tanuló magánadományokból kapott jutalmat. Az intézet elengedte 42 tanulóknak az egész, 24 tanulóknak a fél tandíjat 2700 K értékben.

Az intézetbe beiratkozott 323 rendes és 23 magántanuló. Osztályvizsgát tett 302 rendes és 20 magántanuló. Utóbbiak között 14 fiú s 6 leány. A tanulók között legtöbb volt kisiparos (81), kisbirtokos (52), kiskereskedő (27), hivatalnok (24), pap, tanár, tanító (22) és magánzó (21) fia. Val-

lásra nézve 296 tanuló volt róm. katolikus, 2 gör. katolikus, 2 református, 3 evangélikus és 19 izr. A tanulók közül 256 veszprémmegyei, 24 vas megyei, 14 sopronmegyei, 12 győrmegyei.

A tanulók közül *jeles* volt 18 tanuló (5.96%), *jó* osztályzatú 48 tanuló (15.89%), *elégséges* osztályzatú 196 tanuló (64.90%), *elégtelen* osztályzatú 60 tanuló (19.8%).

Az értesítő felsorolja az intézethez érkezett felsőbb hatósági rendeleteket. Találunk ezek között miniszteri, főpáti, főigazgatói, alispáni, sőt káptalani átiratokat is. Ez utóbbi arról értesíti az iskolát, hogy a jövő iskolaévben a Kemenes-alapból 2000 K segélyt kap. Részletes kimutatást találunk a tanári kar társadalmi, irodalmi s közmívelődési tevékenységéről is, mely azt bizonyítja, hogy a főgimnázium tanári kara valóban benne él a pápai kath. társadalomban.

Az értesítőt *Tell* Anasztáz dr. főgimn. igazgató állította össze.

WELLNER GYULA

készíti a fogtechnika legremekőbb specialitásait. VESZPRÉM, Rákóczi-tér 22
Fogház • Műfogak • Fogtömés

Anyakönyvi kivonat.

Születés.

Sinszeg Teréz varrónő leánya Piroška Emilia, r. kath. — Feistein Benő napszámos és Kamerling Giti fia Dávid, izr.

Halálozás.

Énekes Józsefné Szili Julianna, napszámos neje, 55 éves, r. kath. — Molnár István fazekassegéd 69 éves, ág. h. ev. — Lendvai Ferenc 9 hónapos, róm. kath. — Füstös István 19 hónapos, r. kath. — Horváth Mihály 6 éves, r. kath. — Horváth Albert 8 éves, r. kath. — Bognár Anna 6 hónapos, ág. hitv. ev. — Bedecs Terézia 3 éves, r. kath.

Házasság.

Matits Mihály sütőiparos, r. kath. és Kék Erzsébet, r. kath.

APRÓHIRDETÉSEK.

Lószerszám egy lóra (esetleg póni lóra való is lehet) és használt vagy új lópokrót, továbbá szecsavágó megvételre kerestetik. Cím a kiadóhivatalban.

BORELADÁS. 30—40 hektoliter balaton-melléki ó-bor eladó. Cím megtudható e lap kiadóhivatalában.

Lóeladás. A Mezőgazdasági Ipar Részvénytársaság kaposvári béruradalmá 14 drb használt lovat, 19 drb csikót és 2 drb szamarat fog. folyó évi július hó 31-én délelőtt 10 órakor Kaposváron az ugynevezett régi sörház udvarán megtartandó nyilvános szóbeli árverésen eladásra bocsájtani.

Üzletszerzők

fix fizetés és napidíj javadalmazással havi díjfizetéses orvosi vizsgálat nélküli életbiztosítások szerzésére kerestetnek. *Kezdőket* (nőket is) *beoktatunk*. Írásbeli ajánlatok: **Gazdák Biztosító Szövetkezete budapesti Vezérképviselője Budapest, Kálvintér 10. szám alá intézendők.**

Boreladási hirdetés.

A balatonfüredi „Erzsébet”-szeretetház tulajdonát képező, Csopak vidéki 2600 liter fehér ujbór, 234 liter fehér óbor és 540 liter vörös bor 1917. évi augusztus hó 14-én d. e. 9 órakor az intézet pincéjénél tartandó nyilvános versenytárgyaláson el fog adatni. Kiküldési ár literenként 4 (négy) korona. Kiküldési áron alul a bor nem adatik el.

Igazgatóság.

Veszünk legmagasabb áron tisztán kezelt akácmézet, lépesmézet, sárgaviaszt Polacsek Fülöp és Fia Nyirbátor.

Házeladás.

Veszprémbe a belvárosban egy nagyobb emeletes ház eladó.

Veszprémbe a Jeruzsálem-hegyen, a Báthory-utcában, a volt Holles-féle telken 2 kétszobás ház és 1 házhely eladó.

Bővebb felvilágosítás — szíveségből — nyerhető Veszprém, Szabadi-utca 3. sz. Biztosítási iroda.

Porszenet ipari célokra, Mészshulladékot

mezőgazdasági célokra ajánl:

Bergstein Pál

köszén-, tüzfá- és terménykereskedő Szombathely.

BUTOR, zongora, szőnyeg és egyéb berendezés megvételre kerestetik. Cím a kiadóban.

Eladó ház.

Veszprémbe, a Hosszu-utca végén, az Eszterházi-utca 2. számú ház szabad kézből eladó.

A házon — mely három részből áll — van 5 szoba, 2 konyha, 2 kamra, 1 pince, 1 nagy műhely, raktár, 2 félszer és 2 udvar. — Az utcafelől lakás boltihelyiséggé is átalakítható. — Bővebb felvilágosítás nyerhető az ugyanott lakó tulajdonosnál.

Az ajkai bányagondnokság munkáselemtára részére nagyobb mennyiségű

élelmiszereket

óhajt beszerezni. Különösen zsir- és szalonnaműveket, hüvelyeseket (babot, borsót, lencsét stb.) és főzelékféléket, valamint minden tömegélelmezésre alkalmas élelmiszert, akár kisebb, akár nagyobb tételekben. Hatóságilag lefoglalt élelmiszerek feloldását és a szükséges szállítási igazolványokat kieszközli, az élelmiszerek elszállításáról esetleg maga is gondoskodik. Ajánlatok alábbi címre intézendők:

Bányagondnokság

AJKACSINGERVÖLGY (Veszprém megye).

SZEMEREY J.
Veszprém.

polgári és egyenruhaszabó
a Korona-szálló átellenében.

**Elfogadok a szakmámba
vágó mindenféle munkát,
igazításokat és felvasa-
lásokat. Viselt ruhákat
becserélek és azokat ki-
javítva, szegényebb sor-
súaknak eladom.**

csemege-, fűszer-, bor- és gyarmatárú
kereskedő, ásványviz nagy raktára

VESZPRÉM.

Telefon 55. Sörgöy Bakos kereskedő Veszprém.

hazai és különleges
**Borokban, Pezsgők,
Likőrök, Cognac,
Páncs stb.**

Friss és Déligyümölcsök, Befőttek, Gyümölcsz

Libamáj painok, Hus- és Halkonzervek

Főzelékkonzervek
Teasütemények
Háztartási cikkek

Videki rendelések azonnal el lesznek intézve

orgona- és harmoniumkészítő
VESZPRÉMBEN
Ostromlépcső-utca 5. sz.

Elvállal teljesen új orgonák építését a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig — pneumatikai rendszer szerint. ORGONÁK átalakítását és hangolását jutányos árban számítom. Iskolák részére HARMONIUMOKAT jó erős kivitelben készítek. ZONGORÁK javítását és hangolását úgy helyben, mint vidéken a lehető legrövidebb idő alatt eszközölök.

ACD SZOBRAZ ES
KOPIRASGO TELEFON
SZ-FEHERVAR CAME
Tervek ingyen

felvétetnek a kiadóhivatalban.

Alapított 1894-ben

Villanyerőre berendezve

Egyházmegyei Könyvnyomda

Készít a legrövidebb idő alatt és raktáron tart

a legegyszerűbbtől a legfinomabb
kivitelig minden néven nevezendő

KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT

ugymint: rüspiratok, fűzetek, könyvek, folyóiratok, árjegyzékek, körlevelek, hirdetésmények, salragaszok, évi jelentések, mérlegek, kimutatások, gyászlapok, rovatolt táblázatok, névjegyek, meghívók, eljegyzési és esküvői tudósítások, számlák, címkek, stb. stb., jutányos áron azasmitra.

plébánia-hivatalok és iskolák részére
szükséges mindefféle

HIVATALOS NYOMTATVÁNYT

melyek többsége szerint főzve vagy bekvőve szállíthatóak. Hivatalos levélpapírok és borítékok, okmányborítékok mindenféle lakban és szinben. Egy és négyvenalas csinos vizsgalapok, tetőszárazsírúti mennyiségben. — Kaphatók a legjobb minőségű fehér íródal, azazsírúti forgalmazópapírok.

Postai megrendelések azonnal elintéztetnek

Telefon 61

Veszprém

Telefon 61